

Friedrich Nietzsche: Χριστιανική και νεωτερική ηθική

Nietzsche

*Η αγάπη είναι η κατάσταση όπου
ο άνθρωπος βλέπει τα πράγματα,
κατά το πλείστον, όπως δεν είναι*

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(1/10)

- Κατά τον Freud, η «αρχή της ηδονής» προσδιορίζεται ιστορικά από την «αρχή του δυνατού της πραγματοποιήσεως» της.
- Η συνάρτηση των δύο αυτών αρχών αποτελεί την ηθική του ανθρώπου.
- Οι ορμές στη ζωή του ανθρώπου παρουσιάζονται να έχουν αντιφατικό χαρακτήρα, ως προς τη δυνατότητα πραγματοποίησής τους.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(2/10)

- Η σύγκρουση μεταξύ της αρχής της ηδονής και του δυνατού της πραγματοποίησής της διέπει ολόκληρη τη ζωή του ανθρώπου.
- Το γεγονός της ικανοποίησης της libido είναι πάντοτε γεγονός ευτυχίας αν δεν καταπιέζονται άλλες μορφές αυτής της ορμής, που ενδεχομένως να έχουν υπολογίσιμη ένταση.
- Η ικανοποίηση ενός πάθους μπορεί να απαιτεί τη θυσία άλλων παθών, άρα το πρόβλημα της ευτυχίας είναι πρόβλημα σωστής επιλογής.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(3/10)

- Όσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη τόσο μεγαλύτερη πρέπει να είναι η δύναμη που προσδιορίζει το υποκείμενο κατά το γεγονός της ικανοποίησής της.
- Τα πάθη είναι φύσει έντονα και πηγάζουν από τη βιολογική βάση των υποκειμένων.
- Η πολυμορφία των παθών τα οδηγεί αναπόφευκτα σε σύγκρουση.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(4/10)

- Η τάξη επιβάλλεται ως ένα σύστημα αξιών, που ελέγχει τις αυθόρμητες ορμές προς ηδονή.
- Η ισχυροποίηση του συστήματος, με το οποίο καταβάλλεται προσπάθεια για την επιβολή της τάξης στο χώρο των έμφυτων ορμών, επιτυγχάνεται με την απολυτοποίηση.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(5/10)

- Η προσπάθεια ισχυροποίησης ενός συστήματος αξιών μέσω της απολυτοποίησής του, αποτελεί γνωσιολογικώς αφελή, πρακτικώς, όμως, πολύ δραστικό τρόπο για να οργανωθούν οι ορμές.
- Ο συγκεκριμένος ηθικός κώδικας, που αποτελεί ιστορικό δημιούργημα, υψούται σε έναν υπερϊστορικό χώρο, από τον οποίο αντλεί την αυθεντία του.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(6/10)

- Η απολυτοποίηση του σχετικού λαμβάνει χώρα στο ασυνείδητο και εμφανίζεται στη ζωή του πρωτόγονου ανθρώπου με τη μορφή των tabus.
- Σε αυτή την περίπτωση η ιστορική προέλευση του ισχύοντος ηθικού κώδικα αγνοείται και η ισχύς του θεμελιώνεται στο σκοτεινό χώρο του υπερβατικού.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(7/10)

- Η απολυτοποίηση του σχετικού δεν έχει μόνο ψυχολογικά αλλά και μεταφυσικά αίτια.
- Αν αναζητήσουμε τη βασική αιτία της υποταγής του ανθρώπου στα «δημιουργήματά του», θα φτάσουμε στη βασική εμπειρία της ζωής, την εμπειρία του θανάτου.
- Ο θάνατος είναι η κυριότερη έκφραση του μηδενός, το οποίο φαίνεται να μηδενίζει το νόημα της ζωής.
- Ενώπιον της απειλής του μηδενός, μόνο ό,τι ισχύει απολύτως μπορεί να προσφέρει την υπαρξιακή βάση για το νόημα της ζωής.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(8/10)

- Την εποχή του μύθου η απολυτοποίηση του σχετικού είχε έντονο υπαρξιακό και συναισθηματικό χαρακτήρα. Την εποχή της «δογματιστικής μεταφυσικής» ήταν γεγονός «καθαρά» διανοητικό.
- Η εξαντικειμενίκευση της υποκειμενικότητας «περιπίπτει σε λήθη» και θα χρειαστούν αιώνες για να φτάσει το υποκείμενο με την κριτική στην α-λήθεια.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(9/10)

- Τότε το υποκείμενο αποκαλύπτει όχι μόνο πώς δημιουργήθηκε ένα tabu αλλά και την αλλοτρίωση που έλαβε χώρα.
- Όσο περισσότερο ζει ένα tabu τόσο μεγαλύτερη είναι η αποξένωση του υποκειμένου.

Η απολυτοποίηση του σχετικού

(10/10)

- Ο λόγος αποκαλύπτει το σχετικό χαρακτήρα του σχετικού.
- Η επίγνωση του μηδενός είναι αναγκαίος καρπός της παρουσίας του λόγου.
- Συχνά η σωτήρια από το μηδέν επιδιώκεται με την «επιστροφή» στο παρελθόν. Άλλοι δημιουργούν νέα tabus.
- Κατά την απολυτοποίηση του μέρους, λανθάνει η «οντολογική διαφορά» μεταξύ μέρους και όλου.
- Η αγάπη είναι στη βάση της πράξη ιδιοτελής. Ο άλλος είναι τρόπος να ζήσουμε.

Χριστιανική και νεωτερική ηθική

(1/5)

- «Η αρετή είναι η μεγάλη μας παρεξήγηση»
- Η ηθική της συμπόνιας αποτελεί όμως το πιο επικίνδυνο κίνημα κατά της αριστοκρατικής ηθικής.
- Η συμπόνια οδηγεί ακάθεκτα στο μηδέν, γι' αυτό και ο χαρακτήρας της είναι θανάσιμος.
- Η επικράτησής της είναι ενάντια στο νόμο της εξέλιξης και της φυσικής επιλογής.
- Ο άνθρωπος χάνει δύναμη όταν συμπονεί.

Χριστιανική και νεωτερική ηθική

(2/5)

- Η εκτίμηση της συμπόνιας είναι ένδειξη διολίσθησης του ευρωπαϊκού πολιτισμού προς το μηδενισμό.
- Για τον Schopenhauer στη συμπόνια η ζωή εμφανίζεται πιο άξια για να την αρνηθεί κανείς.
- Για τον N. ο μηδενισμός δεν είναι πρόσφατο φαινόμενο. Όλη η ιστορία της πλατωνικής και χριστιανικής Ευρώπης είναι ιστορία επέκτασης του μηδενισμού.
- Ο Πλάτων με την ανακάλυψη του ιδεατού κόσμου, κατέστρεψε την «τραγική εποχή».

Χριστιανική και νεωτερική ηθική

(3/5)

- Ο χριστιανισμός διέστρεψε την αγάπη προς τη γη σε μίσος ενάντια στη γη και στην ύλη.
- Για τον Ν. η χριστιανική ηθική είναι η ηθική των εβραίων, των δούλων που επαναστατούν.
- Ο Ν. πιστεύει ότι η χριστιανική ηθική γεννιέται από ένα όχι στη ζωή και από το μίσος και τη μνησικακία των αδυνάτων.

Χριστιανική και νεωτερική ηθική

(4/5)

Στη χριστιανική ηθική:

- αδυναμία → καλοσύνη
- Ανικανότητα για εκδίκηση → εθελουσία παραίτηση
- Δουλοπρέπεια → ταπεινοφροσύνη
- Υποταγή → υπακοή
- Αναμονή → υπομονή
- Εξευτελισμός και μιζέρια → βράβευση από το Θεό

Χριστιανική και νεωτερική ηθική

(5/5)

- Για το Ν. η νεωτερική ηθική έχει στα θεμέλιά της τις ανάγκες του «όχλου».
- Ο Ν. διεξάγει αμείλικτο αγώνα κατά του κρυπτοχριστιανισμού της σύγχρονης εποχής.
- Η κριτική της χριστιανικής ηθικής πηγάζει από την αντίληψη ότι «ο Θεός είναι νεκρός».
- Ο θάνατος του Θεού είναι το τέλος του διχασμού και της διάσπασης της πραγματικότητας σε φυσική και υπερφυσική και των μηδενιστικών συνεπειών της.

**Προς μια υπέρβαση του
μηδενισμού...**